

UNIVERSITNÍ KNIHOVNA BRNO

X₂

647.187

G 11

cká knihovna Komenského v Praze
nositel Řádu práce -

» ústřední pedagogická knihovna ČSSR «

FRANTIŠEK ČÁDA

**VÝBĚROVÁ
BIBLIOGRAFIE**

Sestavila Marglta Krejčová

PRAHA 1971

STÁTNÍ PEDAGOGICKÁ KNIHOVNA KOMENSKÉHO

Nositel Řádu práce - ústřední pedagogická knihovna .

František ČADA

Výběrová bibliografie

Sestavila Margita Krejčová, prom.knih.

Praha 1971

X₂ -647.187

MZK-UK Brno

2619956313

UNIVERSITN
BRNO
KNIHOVNA

Postavení Františka Čády ve vývoji české pedagogiky

Život a činnost profesora Františka Čády i jeho názory jsou nám dnes už značně odlehlé. Narodil se před více než 100 lety, od jeho smrti uplynulo přes půl století. Jeho neobyčejně podnětné práce v oblasti pedagogiky začíná s počátkem století a končí jeho předčasnou smrtí těsně po první světové válce. Z oboru pedagogiky nezanechal profesor Čáda žádné základní veliké dílo. A přece zůstává ve vývoji českého pedagogického myšlení postavou značně významnou. Jeho podněty a příspěvky k poznání dítěte a jeho výchovy jsou důležitým článkem mezi minulým stoletím a dneškem. Některými svými rysy je František Čáda mnohem blíže nám dnes než století, v němž se narodil a vyrostl. Vedle svých současníků ve filosofii a v pedagogice, vedle Františka Krejčího a Františka Drtiny a vedle mladšího Kádnera si Čáda zachoval zcela samostatný význam, a to právě svým dílem v oblasti pedagogického poznání. Na Čádu filosofa není dnes nutno mnoho vzpomínat. Ve vývoji české pedagogiky je František Čáda nezapomenutelný.

Jestliže se záhy po první světové válce na různých místech ve světě rozšířila snaha budovat pedagogiku jako samostatnou vědu a zbavit ji každé závislosti na filosofii a jestliže tato snaha zasáhla významně také k nám rozsáhlým působením Václava Příhody i jiných představitelů tohoto směru, mohou se u nás tyto snahy odvolat na celé pedagogické dílo Čádovo a na předválečnou práci mladého Kádnera. Od Františka Čády a pak od podnětů Kádnerových můžeme počítat souvislý proud samostatného vědeckého výzkumu v pedagogice, všestranného výzkumu dítěte, výchovy, vyučování cestou soustavného pozorování, statistiky, pokusů a spojením pedagogiky s výzkumem psychologickým, sociálním a biologickým. To je vědecký čin dalekosáhlého významu, a zaslouží pozastavit se nad tím, jak k němu František Čáda dospěl.

Vždyť se Čádovi dostalo docela jiného vzdělání a docela jiné přípravy než k výzkumu dítěte a výchovy. Čáda je jedinečný případ ve vývoji českého vědeckého myšlení vůbec. Málokterý jeho představitel opsal tak velký vývojový oblouk jako právě on.

Je dítětem Prahy, narodil se zde 6. dubna 1865 v předměstských Holešovicích v živnostenské rodině jako syn krejčího, a Prahu po celý život na delší dobu n opustil. O jeho nadání nebylo nikdy pochybností, a tak vzdělání získal důkladné, nejprve na klasickém gymnáziu a pak na filosofické fakultě nedávno obnovené české university. Tam měl v oboru klasických jazyků a filosofie, jejichž studiu se věnoval, za učitele představitel mladé buržoasní české vědy, Durdíka a Lindnera, ale už také Masaryka, filologa Josefa Krále a historika Jaroslava Golla.

Již od studií zajížděl občas do ciziny k nejvyspělejším tehdejším pramenům filosofie a vědy, do Lipska a Halle i do Francie. Na obou místech jej upoutává vedle filosofie i nově vědecky pěstovaná psychologie. Sám se pak účastní práce v psychologické laboratoři Binetové a u Ed. Toulouse ve Francii.

Stává se nejenom doktorem filosofie a učí na pražských středních školách, ale už v roce 1896 je také docentem filosofie na pražské filosofické fakultě. Od této doby se pravidelně a pilně účastní světových filosofických a pedagogických kongresů, 1896 v Mnichově, 1900 v Paříži, 1904 v Giessen, 1908 v Heidelbergu, 1911 v Bruselu. Zde navazuje styky s vedoucími činiteli tehdejší vědy, ale budí už také pozornost svými pracemi, a to právě z oblasti výzkumu dítěte. Před první světovou válkou patří u nás Čáda k vědeckým osobnostem světového rozhledu a významu a udržuje styk s předními badateli svého oboru ve světě, také s Rusy Něčajevem, Sikorským a j.

Jeho první práce jsou filosofické. Habilitační spis Noetická záhada u Herbarta a Stuarta Milla /1894/ k nám uvádí vlastně po první oblast noetického zkoumání. Zájem o tento obor mu zůstává po celý život, v čelných časopisech ukládá pravidelně světové rozhledy po filosofii poznání. Ve filosofii provádí dále řadu zkoumání badatelských z dějin filosofie, zejména antické a uplatňuje přitom své znalosti v klasické filologii a historii. Na rozhraní těchto oborů jsou jeho příspěvky k výkladu Platona, k poznání filosofie Anaximenovy a zejména Hipponovy a k dějepiscectví filosofie ve starověku vůbec. Námětem je pak zvláště zajímavá práce o podílu žen a antickém filosofování.

Průkopnické a velmi záslužné jsou Čádovy svědomité studie o počátcích novodobé filosofie české. Prozkoumal a vydal Hynovo Dušesloví zkušební /1902/ jako příspěvek k dějinám české psychologie, vydal a ocenil Filosofické spisy Vincence Zahradníka /1907-1918/, objevil a prozkoumal činnost do té doby takřka neznámého obrozeneckého filosofa K.B.Štorcha. Přispěl významně i k poznání Komenského a rozebral složité pedagogické názory Amerlingovy. Zde všude už se posunuje Čádův původně filosofický zájem do oblasti psychologie a pedagogiky.

Filosofii chápe Čáda akademicky v souladu s tehdy převládajícím pozitivismem jako řadu odborných filosofických nauk, takřka samostatných filosofických věd, jako je psychologie, sociologie, estetika, nauka o možnostech poznání čili noetika atd. Do tohoto pojetí filosofie patří tedy i pedagogika.

Filosofie se u Čády neliší ničím od odborné vědy. Jejím základem a cílem je kritika poznání, oblast noetiky, kde Čáda sám nejpůvodněji pracoval a to

v podstatě metodou filologickou a historickou. Zde je Čáda víc kritický posuzovatel a neustranný vykladač cizích názorů než samostatný myslitel. Tyto vlastnosti z něho činí vynikajícího učitele filosofie.

V oblasti poznání jeho stanoviskem zůstává vědecky zdůvodněný relativismus, patrný i v jeho obsažné z pozůstalosti vydané práci Čádova Etika /1920/, kde však požaduje stanovení morální normy.

To všechno jsou doklady o vynikající úrovni a velké péli Čády učence, ale badatelské zásluhy by si tím Čáda trvale nezajistil. Ty získal teprve svou původní činností v oblasti psychologie, zejména dítěte, a v úsilí přispět k výstavbě pedagogiky jako samostatné vědy.

Do oblasti pedagogiky přechází od filosofie plynule svou studií Herbartovská pedagogika a novokantismus /1899/. Zde se vyrovnává s dosavadním filosofickým rázem pedagogiky a požaduje pro ni široký základ ve všech naukách o člověku, v nejšířším rozsahu antropologie. Zde navazuje na Lindnera, ale pedagogiku chce založit na ještě širším okruhu vědeckého poznání, i z takových oborů jako je psychiatrie, etnologie, ale i právní vědy a národní hospodářství a také celá sociální filosofie.

Tento široký program Čáda sám naplnil původními výzkumy v oblasti poznání dítěte a žáka po stránce psychologické, ale i sociální a fyzické a vůbec všestranným vědeckým osvětlením toho, kdo je předmětem výchovy a postupu, jakým se výchova koná. A tady je Čádův trvalý badatelský význam a jeho nejvýznamnější myslitelský čin.

I zde provedl mnoho práce ryze učenecké. Podniká nejprve světové a vyčerpávající, všestranné a kritické práce rozhledové. Přispívá pro tehdejší dobu významně k propracování pozitivismu ve světě a pro úsilí naší vědy vyrovnat se se světem příznačného útvaru vědecké práce, vlastně nezbytného předpokladu k ní, nazvaného právě rozhledy. Rozhledy jako jeden druh vědecké práce na přípravné úrovni byly u nás ve vědeckých časopisech zavedeny už před Čádou a vyplňovaly značnou část vědeckých časopisů, daly název nejvýznamnějšímu pedagogickému časopisu té doby a byly pravidelně pěstěny postupně v celé řadě rubrik s tímto názvem nejenom v Pedagogických rozhledech samých, ale už dříve i souběžně v obou hlavních příbuzných časopisech této doby, v Naší době i v České Mysli. Čáda přivedl práci s rozhledy k dokonalosti, nejenom ve svých příspěvcích z oblasti filosofie, ale zejména pak v oblasti psychologie a výzkumu dítěte a jeho jednotlivých složek: učinil z těchto rozhledů nepostradatelnou pomůcku vědeckého bádání i učitelské praxe.

V rozhledech po vědeckém výzkumu dítěte ve světě uplatnil Čáda své nejlepší schopnosti. Po celá léta v prvních dvou desetiletích od počátku

století ukládá v hlavních časopisech tehdejší doby své původní rozhledy po všem, co představuje tehdy vědecký výzkum dítěte, a osvědčuje zde nejenom své všestranné znalosti jazykové a neomezený zájem o všechno nové v této oblasti, ale ve svrchované míře i schopnosti kritické, umění objektivního rozboru a nestranného výkladu každého nového poznatku, bystrý a pronikavý úsudek o hodnotě každého poznatku a přitom správný odhad pro jeho význam ve vědecké syntéze o dítěti jako celku a možnostech výchovy.

To všechno nasvědčuje tomu, že se ani v této oblasti Čáda nikterak docela nevzdaluje z oblasti filosofie. Domýšlí samostatně tehdejší koncepci filosofie jako souhrnu vědeckého poznání a pěstuje psychologii dítěte, pedopsychologii, jak se tehdy začíná říkat, i širší všestranný výzkum dítěte neboli pedologii, nejprve jako součást filosofického oboru psychologie, ale jde v tom důsledně dále. Chce psychologii dítěte a poznání dítěte po všech stránkách založit jako samostatnou vědu o dítěti a učinit je nezávislými jak na filosofické psychologii tak na filosofii vůbec, a nezávislými ovšem i na pedagogice.

Největší badatelskou zásluhou Čádovou je, že nezůstal při svých vynikajících rozhledech ve světě ani jen při filosofickém zdůvodnění vědecké samostatnosti výzkumu dítěte, ale že sám přispěl původními výzkumy k vybudování tohoto oboru a dal podněty k jeho dalšímu pěstění a vymezil hodnotu těchto poznatků pro výstavbu vědecké pedagogiky. Pedagogice dodávají tyto poznatky vědecký charakter, ale samy pedagogiku nepředstavují a pedagogika se jimi nevyčerpává. Pedagogika o ně opírá své stanovení obecné sociálně psychologické zákonitosti výchovy. V tom je opět pronikavé a na dlouhou dobu správné a plodné vymezení pedagogiky jako vědy, ale vědy sociální v novém pojetí sociálně filosofické, a přitom založené na širokém okruhu speciálních vědeckých poznatků jako jsou všestranné poznatky o dítěti.

Tak se stal u nás filosof Čáda zakladatelem všestranného výzkumu dítěte a nauky o dítěti a nastínil koncepci pedagogiky jako syntézy speciálních vědeckých poznatků a obecné sociálně ekonomické zákonitosti. Tomu slouží i jeho vlastní výzkumy a vynikající organisátorská činnost.

Vzornou práci tohoto druhu vytvořil ve své studii Dětské kresby /1902-1903/. V souladu s tehdejším světovým výzkumem chápe dětskou kresbu jako zvláštní druh dětské řeči a ukazuje, jak má být vědecky zkoumána. Přispěl k tomu svým vlastním po stránce metodologické kriticky provedeným výzkumem. Naučil učitelstvo takto dětské kresbě rozumět a ukázal, jak může praxe přispět k vědeckému výzkumu tohoto druhu. Dal tak podnět k celé řadě vědeckých prací v tomto okruhu a k trvalému zájmu o tuto oblast dětského projevu, jak o to svědčí na příklad některé práce Emanuela Strnada

a četných dalších pracovníků mezi oběma válkami a jejich pokračování až do dneška.

Sám seskupil kolem sebe řadu žáků na filosofické fakultě i mnoho pracovníků mezi učitelstvem a spolu s nimi a za svého vědeckého vedení podnikal řadu podnětných studií tohoto druhu a ukázal celou nedohlednou oblast výzkumných možností a úkolů, jež pokračují až do naší doby.

Studie tohoto druhu podnikal i v oblasti dětské řeči. Zkoumal zásobu slov u dítěte na jednotlivých stupních jeho rozvoje od narození k dospělosti a upozornil svými studii na rozdíly mezi dětmi také ve škole. Zdůraznil potřebu vědeckého zkoumání individuality žáků, podal ukázky psychologie dítěte ve škole a potřeby výzkumu žáka a všude zjišťoval potřebu všestranného zkoumání a poznávání dítěte a žáka po všech stránkách.

Objevil se tu v celém rozsahu také význam sociálního prostředí pro vznik a rozvoj tělesných i duševních schopností dítěte a spojitost s ideovým a morálním rozvojem dítěte. Osvětlila se zde i závislost práce školy na rodinném a sociálním prostředí a společenská nezbytnost péče o dítě a mládež ve škole i mimo školu po stránce materiální i kulturní. Také k provádění těchto úkolů přispěl Čáda významně svými organizačními a ideovými podněty.

Z toho všeho nejdůležitější a trvalý význam má vědecký základ všestranného výzkumu dítěte. Čáda propracoval k němu spolehlivé metodologické předpoklady a ve vlastních studiích podal vzorné ukázky tohoto výzkumu. Vymezil způsoby a druhy pozorování dítěte a žáka a stanovil hodnotu pozorování žakovských a dětských projevů, upozornil na význam statistického zjišťování a ve svých pracích podal ukázky, jak používat zjištěných údajů, také měření, vážení a antropologického vyšetřování dítěte. Zejména původně osvětlil výzkum žakovských představ a zásoby jeho poznatků, zdůvodnil používání žakovských a osobních archů ve škole a vypracoval jejich obsah, ukázal, jak se mají provádět záznamy o sledování dětského vývoje ve škole i mimo školu, velmi pronikavě osvětlil hodnotu dětských výpovědí o věcech a událostech, položil základy pro všestranný výzkum dětského myšlení a obsahu duševního světa u dítěte.

Zde všude Čáda správně zdůraznil, že k provádění všech těchto výzkumů se má spojit věda se školou a veřejností, s rodinou a s lékařskou a sociální péčí. Sám neváhá a opouští svou badatelskou pracovnu a navazuje takto všestrannou spolupráci se všemi složkami, jež přicházejí do styku s dítětem a mohou přispět k jeho poznání.

Ze všech těchto pramenů chtěl vybudovat spolehlivou vědu o dítěti, a varoval před jednostranně praktickým zřetelem při získávání poznatků anebo před nekritickým zobecňováním některých poznatků pro praxi. Úkolem vědy však stanovil, aby své nestranné poznatky poskytovala v celém rozsahu praxi a aby si v praxi své výsledky ověřovala.

Vědecké poznání ukázalo Čádovi i všechny nedostatky, kterými trpí nejenom tehdejší škola, ale především třídní společnost, a Čáda neúnavně na podkladě vědecky zjištěných skutečností poznal, jak nedostatečná je péče tehdejší buržoazní společnosti o dítě a mládež; v mezích tehdejších možností pomáhal všestranně organizovat snahy o nápravu, sociální péči o dítě a mládež, také o mládež zanedbanou a zpustlou a sociálně ohroženou. Zde všude žádal spolupráci s péčí lékařskou a právní.

Na uplatnění výsledků vědeckého výzkumu dítěte v praxi a na podporu vědeckého výzkumu věnoval František Čáda i svou rozsáhlou činnost organizační. Zasahoval jí do několikerého okruhu veřejného života.

Spolu s Františkem Drtinou a Františkem Krejčím patřil na počátku století k zakladatelům filosofického časopisu Česká mysl, jež si získala značný vliv na široký okruh učitelstva a české inteligence. Zde ukládal František Čáda zpočátku také některé své práce z oblasti výzkumu dítěte, zejména rozhledové. Ještě významnější je rovněž na počátku století jeho redakční účast v časopisu Pedagogické rozhledy, kde se jeho vlivem soustředily před válkou všechny vědecké informace z oblasti výzkumu mládeže i všechny složky na tomto výzkumu založené praxe, také péče o mládež a estetická výchova. Zde už je také zavedena hlídka z oblasti pedopatologie a jejího použití v pomocném školství a v péči o mládež duševně vadnou. Odtud zasahoval Čádův vliv zejména široký okruh učitelstva. Z podnětu Čádova vznikl samostatný časopis Ochrana mládeže za Čádova řízení.

Značný vliv vykonával Čáda také na vydávání publikací z okruhu výzkumu mládeže, zejména v učitelském nakladatelství Dědictví Komenského. Zde byla založena knihovna "Dítě" a v ní vyšla řada původních výzkumů i spisů přeložených. Některé z nich byly vydány přímo s Čádovým úvodem a rozбором jako G.St.Hall: Vybrané stati pedopsychologické /1906/ a Sikorskiij: Výbor z pedopsychologických a pedopathologických prací /1909/. Jako redaktor se Čáda účastnil také ve Filosofické bibliothéce České akademie věd a umění.

Z Čádových podnětů a pod vlivem Čádovy výzkumné činnosti vznikly i některé veřejné a spolkové instituce, vesměs s jeho čelnou účastí: Komitéť pro uměleckou výchovu /1906/, Sdružení pro výzkum dítěte /1910/ a konečně nejvýznamnější a nejtrvalejší Pedologický ústav hlavního města Prahy /1910/, jehož pokračováním je po válce Ústav pro výzkum dítěte a mládeže /rovněž jako podnik města Prahy/, kde se dostalo Čádovým podnětům k výzkumu všestranného

uplatnění v oblasti lékařské, psychologické, pedagogické i sociální.

Z okruhu Čádova působení konečně vzniklo i Volné sdružení eugenické jako důsledek jeho zjištění spojitosti mezi tělesným a duševním zdravím mládeže a jeho zdůraznění o vlivu dědičnosti.

Těžiště Čádovy práce bylo ovšem na fakultě, kde kolem sebe soustředil celou řadu žáků a kde výklady z filosofie, psychologie a estetiky zaměřoval stále častěji na výzkum dítěte. Některé jeho práce ukazují spojitost jeho zájmů filosofických a estetických a jeho prací z dějin filosofie s jeho zájmem o výzkum dítěte. Jsou to zejména stati Darwinovy zásluhy o vznik psychologie dítěte /1909/, Rousseau a moderní psychologie dítěte /1912/ a další složka jeho mnohostranného výzkumu Vývoj dětské schopnosti hudební /1914/, kam uložil i vlastní původní poznatky. Samostatně rozebral i význam Komenského Informatoria školy mateřské /1903-1904/, kde ocenil Komenského znalost dětské duše.

V době svých padesátin uprostřed světové války je profesor Čáda středem rozsáhlého vědeckého výzkumu dítěte a mládeže i mnohostranné organizační činnosti ve prospěch péče o mládež a výchovy mládeže. Řada velkých základních prací měla časem uzavřít několikery hlavní směr jeho celoživotního úsilí, když na samém prahu nového samostatného státu profesor Čáda umírá 14. prosince 1918, právě v době, kdy mohl v nových podmínkách rozvinout všechny složky své výzkumné činnosti i organizační práce.

V jeho pozůstalosti zůstala nezveřejněna řada filosofických prací a nesmírné množství studií k základním spisům z oblasti výzkumu dítěte a mládeže. Z jeho časopiseckých statí vyšly jen některé vybrané na sklonku jeho života v knize Rozpravy z psychologie dítěte a žáka /1918/.

Jeho předčasný odchod byl mnohonásobnou nenahraditelnou ztrátou: na fakultě, v pedagogickém výzkumu, kde citelně chyběla Čádova účast v nově založeném Pedagogickém ústavu Komenského, ve filosofických a pedagogických časopisech i ve veřejném životě v oblasti péče o dítě a mládež a v péči sociální. Ukázalo se však, že i tak byl Čádův vliv neobyčejný.

Z přímého Čádova vlivu na fakultě vyšla celoživotní práce Cyrila Stejskala ve výzkumu dětské inteligence a v okruhu Ústavu pro výzkum dítěte, pod Čádovým vlivem působí řada významných pracovníků učitelských v oblasti výzkumu dítěte jako Josef Zeman v pedopatologii a František Pražák ve výzkumu dítěte, pod vlivem Čádovým rozvíjí svou rozsáhlou pedagogickou činnost na dlouhou dobu Otakar Chlup a jiným směrem zase Jiří V. Klíma, ve stopách Čádových jde Miloslav Skořepa rozsáhlým výzkumem puberty a Jan Vaněk od svých Studií o dětském myšlení /1936/ až po současnou dobu i Ludmila Ondrůjová svou Dětskou

kresbou /1930/, František Štampach a mnoho dalších. Jednou alternativou je i kvantitativní pedagogika Příhodova.

Do českého pedagogického myšlení zasáhl Čáda, byť nepřímo, velmi hluboko. Pomohl rozhodujícím způsobem vymanit pedagogiku nejenom z područí filosofie herbartovské, ale z vlivů filosofických soustav. vůbec a založil tradici pedagogiky opřené o pedagogický výzkum na podkladě zkušenosti, pozorování a pokusu. Našel v tom sice oporu na počátku století v Otakaru Kádnerovi, jenž však záhy odbočil k pracím historickým, zatím co Čáda vytrvale budoval samostatný obor psychologie dítěte a výzkum dítěte a mládeže.

Výzkum dítěte a mládeže si však Čáda představoval jako samostatnou oblast vědeckých poznatků, jako samostatný vědecký obor, z něhož si pedagogika ke své výstavbě vybere potřebné poznatky podle svých hledisek a potřeb: pedagogika sama Čádovi s výzkumem mládeže nikterak nesplývá, neboť je podle jeho koncepce vybudována na obecné zákonitosti člověka a společnosti a není uzavřena určité jejich filosofické, sociálně psychologické koncepcí. Zde je z Čádovy koncepce jak výzkumu dítěte tak pedagogiky otevřena cesta k pozdější a soudobé sociální či kulturní filosofické antropologii jako podkladu pedagogiky a nejcennější složky Čádovy koncepce nejsou v rozporu ani s ideovými základy pedagogiky marxisticko-leninské, kam vyústila od čádovských počátků na příklad pedagogika Chlupova.

Ani Čáda přitom nebyl bez předchůdců. Navazoval na určitou stránku pedagogiky Lindnerovy a snad i na nevyužité podněty mnohostranného Herbartha, opíral se o některé názory Otakara Hostinského a o jeho příspěvek k osobitosti dětského života, jakož i o velmi cenné příspěvky Jana Kaprasy k psychologii dítěte. Těmto rozptýleným vlivům tedy uvolnil cestu k trvalému uplatnění teprve Čáda.

Výzkumem dítěte chtěl Čáda získávat ryze vědecké poznatky a nechtěl jimi zasahovat přímo do základů pedagogiky ani do pedagogické praxe, chtěl ponechat pedagogickým pracovníkům a školským odborníkům na vůli, jak těchto vědeckých poznatků využijí. Čáda sám se nebránil sociálním důsledkům svého výzkumu a nevyhýbal se ani některým praktickým závěrům svých úvah. I po té stránce přinášejí jeho stati mnoho podnětů pro praxi.

Z Čádových výzkumů vyllynula spojitost tělesného a duševního vývoje dítěte a mládeže a vliv sociálních podmínek na jejich rozvoj, význam biologických vlastností člověka pro výchovu a vliv dědičnosti; Čáda také první zdůvodnil zvláštnosti dospívání mládeže. Nově osvětlil význam tělesné výchovy, ale také fyzické práce, vyložil potřebu sledování tělesného vývoje žactva a lékařských prohlídek mládeže. Všechny tyto úkoly chápe Čáda jako zájmy

společnosti a vyžaduje zřízení všestranného poradenství pro mládež až po volbu povolání. Četné podněty z Čádových prací čerpala i výchova dospělých. Čádovy výzkumy zdůvodnily i potřebu pracovní výchovy na školách a požadavek technické výchovy. Mnohostranně se u Čády uplatňuje sociální stránka výchovy.

U Čády však je podložen výzkumem i citový rozvoj dítěte a zjištěny jsou předpoklady umělecké vnímavosti dítěte a působení uměleckého díla na mládež a vliv estetické výchovy na dítě. Z Čádových výzkumů vyplývá, že v této oblasti je možno postupovat od pozorování přírody a estetické stránky věcí v okolí dítěte, vysvítá význam výzdoby okolí dítěte a prostředí dětského života, znovu se i v tomto oboru potvrzuje vliv sociálního prostředí na dítě.

Z celé mnohostranné a podnětné Čádovy činnosti, ale hlavně z jejich proměn v průběhu několika desetiletí vyvstává před námi nevtíravě, ale stále zřetelněji členitá a proměnlivá, mnohotvárná a bohatá Čádova osobnost. Její výrazné rysy jsou skryty pod zdánlivě klidným povrchem strážlivého badatele a za neosobní řečí faktů, za něž jeho výraz nikdy nevybočuje.

Co je trvalé a neměnné, Čáda jakožto především vědecký odborník, i ve filosofii, učenec, ale jak se záhy ukazuje při sledování jeho životního díla, učenec nevšedního rozsahu zájmů.

Ideálem poznání je pro něho cesta zkušenosti, pozorování, pokusů, poznání matematicky přesného a přírodovědecky názorného, ověřitelného. O to usiloval Čáda nejenom v humanitních a společenských vědách, ale i při východisku a průběžném doprovodu všeho svého bádání, ve filosofii.

V tom platí Čáda daň své době, pozitivismu, jeho jednostrannému kultu faktů, a to nejraději kvantitativně vyjádřitelných. Čáda plní trpělivě tento příkaz doby ve filosofii, ale filosofii tohoto druhu nemůže být uspokojen. Když pozitivní poznání tohoto druhu, tedy nechť ustoupí filosofie a nechť platí obyčejná, přesná, spolehlivá věda.

To je smysl Čádova ústupu od filosofie a to je dramatické jádro, skryté v Čádově osobnosti, napovrch vyrovnané a klidné, ale ve skutečnosti zmitané rozpory filosofie a vědy, poznání ze zkušeností a z rozumu, rozpory toho, co je poznatelné a toho, co poznání vytrvale uniká.

Zdánlivě klidný život učenice skrývá v Čádově životním díle velké rozvojové drama: od klasické filologie a od pozitivního dějepisu, od vědecké teorie filosofického poznání, od mikroskopické analýzy jazyka, dějin a pojmů k pozorování a popisu vývoje dítěte a žáka a jejich odlišností, od Platona k Binetovi.

to je Čádův velký zápas o překlenutí těchto vzdálených poloh a to je pou-
tavá mnohotvárnost Čádovy vědecké osobnosti.

Dnes by byl Čáda spokojen: všestranný vědecký výzkum dítěte a mláde-
že se provádí u nás na nesčetných odborných pracovištích, pedagogika je
budována ideově na zákonitosti přírody, člověka a společnosti. Něco tako-
vého bylo vzdáleným a nedostižným cílem Čádovým.

PhDr. Ladislav Kratochvíl

BIBLIOGRAFIE DÍLA

Knižní publikace

PRELIMINARY Communications of Results from Childstudy in Prague Public High Schools.- B.m., 3 s.

1903

PEDAGOGICKÝ význam kreseb dětských. - Praha, 1903.

1904

DĚJINY psychologie v novověku. Rukopis. 1904, 512 s.

1906

NÁZORY Komenského o vzdělání. - Kutná Hora, vl.n. 1906. 20 s.

1906/1908

STUDIUM řeči dětské. - Díl 1. Povšechné otázky o vývoji mluvy dětské. - Praha, Dědictví Komenského 1906. 102 s. Díl 2. Vývoj dětské zásoby slovní. - Praha, Dědictví Komenského 1908. 102 s.

1909

VÝZNAM péče o slabomyslné. - Praha, vl. nákl. 1909. 16 s.

MRAVNÍ výchova mládeže dorůstající. Praha, vl. nákl. 1909. 19 s.

1911

FRANTIŠEK Drtina. K padesátým narozeninám jeho naps. F.Čáda, O.Kádner, J.Tůma, O.Wagner. - Praha, Dědictví Komenského 1911. 81 s.

PEDAGOGIČESKOJE značeníje detских risunkov. Z čes. orig. přel. N.N.Bach-tina. - S. Peterburg, Sinodal'naja tipografija 1911. 43 s.

1912

MODERNÍ péče o slabomyslné a důležitost našich sjezdů. - Praha, vl. nákl. 1912. 13 s.

O psychologii žáka. - Praha, Ústř. spolek čes. profesorů 1912. 44 s.

1913

O výchově mládeže dorůstající. - Praha, vl. nákl. 1913. 16 s.

VÝZNAM skautování. - Praha, J. Springer 1913. 24 s.

1914

VÝSLEDKY péče o slabomyslné. - Praha, vl. nákl. 1914. 20 s.

VÝVOJ dětské schopnosti hudební. - Praha, vl. n. 1914. 26 s.

1915

VZTAHY mezi paedologií, hygienou a péčí o mládež. - Praha, Tisk. Th. Ventry 1915. 26 s.

1917

RICHARD Wagner a Schopenhauer. - Praha, Smetana 1917. 76 s.

1918

ROZPRAVY z psychologie dítěte a žáka. - Knihovna Paedagogických rozhledů sv. IV. Praha, Dědictví Komenského 1918. 202 s.

1920

ETIKA individuální. Dle akademických přednášek upravil F. Šeracký. - Praha, Dědictví Komenského 1920. 251 s.

O výchově. - Praha, Melantrich 1920. 46 s.

ČLÁNKY

1889

SKLADBA Platonova dialogu Lacheta. - Listy filologické, roč. 16 (1889) s. 328-336, 410-415.

1890

O životě a věku filosofa Anaximena. - Listy filologické, roč. 17 (1890), s. 338-344.

1894

NOETICKÁ záhada u Herbarta a Stuarta Milla. - Rozpravy České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění v Praze, roč. 3 (1894), tř. 1., č. 5, s. 1 - 174. Vyšlo také jako zvláštní otisk. - Praha, Akademie 1894. 176 s.

1897

PLATONOVA teorie soudu. - Listy filologické, roč. 24 (1897), s. 81 - 94.

1899

HERBARTOVSKÁ pedagogika a novokantismus. - Věstník českých profesorů, roč. 6 (1899), s. 111 - 125.

1900

AMERLINGOVY přípisky k "Orbis Pictus." - Česká Mysl, roč. 1 (1900) č. 3, s. 208 - 215.

HELMHOLTZŮV mozek. - Česká Mysl, roč. 1 (1900), č. 2, s. 108 - 112.

ROZHLEDY ethické. - Česká Mysl, roč. 1 (1900), č. 4, s. 266 - 271, č. 5, s. 361 - 366.

1901

DÁTOVÁNÍ Platonova Faidra. - Listy filologické, roč. 28 (1901), seš. 3/4, s. 173 - 193, seš. 5, s. 342 - 359, seš. 6, s. 401 - 439.

MEZINÁRODNÍ sjezd pro psychologii v Paříži 1900. - Česká Mysl, roč. 2 (1901), č. 3, s. 231 - 235, č. 4, s. 310 - 314, č. 5, s. 368 - 394, č. 6, s. 463 - 469.

1902

HYNOVO dušesloví. Příspěvek k historii počátků psychologie české. - Rozpravy České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, roč. 10 (1902), tř. I., č. 2, s. 1 - 135.

ROZHLEDY pedopsychologické. - Česká Mysl, roč. 3 (1902), č. 1, s. 28 - 34, č. 2, s. 109-120, č. 3, s. 198-202, č. 4, s. 292-296, č. 5, s. 362-367, č. 6, s. 433-444. Vyšlo také jako zvláštní otisk pod názvem Hodnota pedopsychologie. - Praha, vl.n. 1902. 49 s.

1902/03

DĚTSKÉ kresby. - Paedagogické rozhledy, roč. 16 (1902/03) č. 1, s. 1 - 5, č. 2, s. 54 - 60, č. 3, s. 97-101, č. 4, s. 153-160, č. 5, s. 193-200, č. 6, s. 261-264, č. 7, s. 299-302, č. 8, s. 347-351, č. 9, s. 405-407, č. 10, s. 449-451.

1903

ROZHLEDY noetické. - Česká Mysl, roč. 4 (1903), č. 1, s. 44-51, č. 2, s. 123-129, č. 3, s. 205-210, č. 4, s. 282-288, č. 5, s. 364 - 372, č. 6, s. 440 - 449.

ZA prof. dr. J. Durdíkem. - Česká Mysl, roč. 4 (1903), č. 6, s. 401 - 409.

1903/04

ROZHLEDY po studiu řeči dětské. - Paedagogické rozhledy, roč. 17 (1903/04), č. 1, s. 15-21, č. 2, s. 89 - 93, č. 3, s. 150 - 155, č. 4, s. 219-226, č. 5, s. 278 - 284, č. 7, s. 401 - 408, č. 8, s. 493 - 496, č. 9, s. 539 - 544, č. 10, s. 600-605.

VÝZNAM Komenského Informatoria školy mateřské. - Paedagogické rozhledy, roč. 17 (1903/04), č. 8, s. 462-480. Vyšlo též v - Časové otázky a rozpravy paedagogické, sv. 6. Praha, Dědictví Komenského 1904. 31 s.

1904

ROZHLEDY noetické. - Česká Mysl, roč. 5 (1904), č. 1, s. 43-52, č. 2, s. 128-133, č. 3, s. 201-205, č. 4, s. 283-289, č. 5, s. 364-371, č. 6, s. 445-455. Vyšlo také jako zvl. otisk. - Praha, vl.n. 1904. 79 s.

1905/06

1906

BÁSNĚ Vincencia Zahradníka. - Listy filologické, roč. 33 (1906), seš. 6, s. 421-432.

FILOSOF Hippon. - Sborník prací historických k 60. narozeninám J.Golla. Praha, Hist. klub 1906. S.1-16.

NOVĚJŠÍ studie o Platonově Faidru. - Listy filologické, roč. 33 (1906), seš. 1, s. 17-23.

LA protection de l'enfance en Belgique. - Eos, roč. 2 (1906), č. 2, s. 152-154. Rec. na knihu A.Levoz: L'education et la protection de l'enfance. Bruxelles, 1905. 39 s. Vyšlo také jako zvl. otisk. - B.m., 1906.

ROZHLEDY po filosofických systémech. - Česká Mysl, roč. 7 (1906), č. 1, s. 47-55, č. 2, s. 125-131, č. 3, s. 199-206, č. 4, s. 284-289.

VINCENC Zahradník. - Česká Mysl, roč. 7 (1906), č.5, s. 369-377.

1906/07

POČET pařížských dětí ve vývoji duševním opožděných. - Paedagogické rozhledy, roč. 20 (1906/07), č. 9, s. 714-719.

ZÁSOBA a povaha slov mluvy dětské. - Paedagogické rozhledy, roč. 20 (1906/07), č. 2, s. 127-134, č. 3, s. 199-203, č. 5, s. 363-367, č. 6, s. 436-442, č. 7, s. 532-538, č. 8, s. 618-624, č. 9, s. 699-704, č. 10, s. 773-778.

VINC. Zahradník jako pedagog. - Paedagogické rozhledy, roč. 20 (1906/07), č. 1, s. 1-12. Vyšlo také jako zvl. otisk. - Praha, vl. nákl. 1906.

1907

AMERLINGOVO učení průvředné. - Česká Mysl, roč. 8 (1907), č. 5, s. 353-365, č. 6, s. 454-470.

HOSTINSKÝ, o otázkách umělecké výchovy. - Česká Mysl, roč. 8 (1907), č. 1, s. 65-82.

ROZHLEDY po filosofických systémech. - Česká Mysl, roč. 8 (1907), č. 2, s. 157-162, č. 3, s. 236-244, č. 4, s. 313-319, č. 5, s. 399-409.

1907/08

PEDOPSYCHOLOGIE na sjezdech. - Paedagogické rozhledy, roč. 21 (1907/08), č.1, s. 53-56, č. 2, s. 148-150, č. 3, s. 244-246.

NOVÁ pedologická bádání Schuytenova. - Paedagogické rozhledy, roč. 21 (1907/08), č. 8, s. 740-743.

1908

KLÁCELOVA idea vesměrnosti. - Česká Mysl, roč. 9 (1908) č. 3, s. 161-169, č.4, s. 261-270. Vyšlo také jako zvl. otisk.- Praha, vl. n. 1908. 22 s.

PAEDAGOGICKÉ názory Amerlingovy. -Posel z Budče, roč. 39 (1908), č. 1, s. 2-5, č. 2, s.20-23, č. 3, s. 39-40, č.4, s. 55-57, č.6, s. 86, č. 7, s. 102-103, č.8, s. 117-118, č. 9, s. 134-136, č. 10, s. 149-151. Vyšlo také jako zvl. otisk.- Praha, vl.n. 1908. 19 s.

ROZHLEDY po systémech filosofických. - Česká Mysl, roč. 9 (1908), č.1, s. 46-57, č. 2, s. 125-135, č. 3, s. 211-217, č.5, s. 366-371, č. 6, s. 452-459.

1908/09

PĚČE o mrzáky v Bavořích. - Paedagogické rozhledy, roč. 22 (1908/09), č. 2, s. 188-191.

1909

ROZHLEDY po systémech filosofických. - Česká Mysl, roč. 10 (1909), č.1, s. 37-42, č. 2, s. 111-116, č. 3, s. 176-181, č.4, s. 257-262, č. 5, s. 330-335, č. 6, s. 399-406.

ZÁSLUHY Darwinovy o vznik psychologie dítěte. - Česká Mysl, roč. 10 (1909), č. 2, s. 85-90.

1910

MASARYKOVY názory o logice. - Česká Mysl, roč. 11 (1910), č. 2/3, s. 120-134.

ROZHLEDY po systémech filosofických. - Česká Mysl, roč. 11 (1910), seš. 1, s. 39-49, seš. 4, s. 274-280, seš. 5, s. 348-354.

1910/11

DĚTSKÉ sebevraždy. - Paedagogické rozhledy, roč. 24 (1910/11), č. 5, s. 526-528, č. 6, s. 637-640, č. 7, s. 754-759, č. 8, s. 866-869.

VÝZKUM žactva. - Paedagogické rozhledy, roč. 24 (1910/11), č. 5, s. 511-520, č. 6, s. 623-635, č. 7, s. 739-747, č. 8, s. 847-859, č. 9, s. 957-963, č. 10, s. 1073-1085. Vyšlo také jako zvl. otisk. - Praha, vl.n. 1912.

JUBILEJNÍ vzpomínka. - Paedagogické rozhledy, roč. 24 (1910/11), č. 9, s. 968-971.

1911

PSYCHOLOGIE výpovědi. - Česká Mysl, roč. 12 (1911) č. 1, s. 18-24, č. 2, s. 139-147, č. 3, s. 252-260, č. 4, s. 381-398. Vyšlo také jako zvl. otisk. - Praha, Tisk. družstva 1911. 43 s.

ROZHLEDY po soustavách filosofických. - Česká Mysl, roč. 12 (1911), č. 1, s. 73-78, č. 2, s. 179-186, č. 3, s. 293-299.

ÚČAST žen ve filosofii antické. - Listy filologické, roč. 38 (1911) seš. 1, s. 1-10, seš. 2, s. 81-93, seš. 3/4, s. 178-201, seš. 5, s. 321-328. Vyšlo také jako zvl. otisk. - Praha, vl.n. 1911. 55 s.

1911/12

VÝZKUM žactva. - Paedagogické rozhledy, roč. 25 (1911/12), č. 1, s. 66-71, č.2, s. 175-184, č. 3, s. 287-297, č. 4, s. 399-413, č. 5, s. 513-523, č. 6, s. 623-637, č. 7, s. 736-747, č. 8, s. 847-860, č. 9, s. 958-974. Vyšlo také jako zvl. otisk. - Praha, vl.n. 1912. 170 s.

1912

ROUSSEAU a moderní psychologie dítěte. - Česká Mysl, roč. 13 (1912), č. 3, s. 225-240, č. 4, s. 358-373. Vyšlo také jako zvl. otisk. - Praha, Tisk. Družstva 1912.

ROZHLEDY po soustavách filosofických. - Česká Mysl, roč. 13 (1912), č. 1, s. 50-56, č. 2, s. 167-172.

1913

AKADEMIK Lakydes. - Sborník prací filologických k 60. narozeninám Josefu Královi. Praha, B.f. úb. 1913. S. 94-106.

PEŠEK, Josef - ČÁDA, František: Karel Boleslav Štorch jako filosof. - Česká Mysl, roč. 14 (1913), č. 1, s. 1-16, č. 2, s. 129-144, č. 3, s. 243-259, č. 4, s. 365-381.

ROZHLEDY noetické. - Česká Mysl, roč. 14, (1913), č. 2, s. 161-172, č. 3, s. 282-296, č. 4, s. 332-393.

1914

ROZHLEDY noetické. - Česká Mysl, roč. 15 (1914), č. 1, s. 57-69, s. č. 2, s. 173-182, č. 3/4, s. 288-297, č. 5, s. 417-423.

SOUSTAVNÝ náhled na filosofie Štorchovy. - Česká Mysl, roč. 15 (1914), č. 1, s. 29-56. Důkaz není článku Karel Boleslav Štorch jako filosof z roč. 14 (1913) České Mysli.

VÝSLEDKY péče o slabomyslné. - Ochrana mládeže, roč. 4 (1914), s. 1-5, 38-45, 101-104.

1915

EUDOXOS Knidický. - Listy filologické, roč. 42 (1915), seš. 3/4, s. 185-203, seš. 5, s. 327-334. Vyšlo také jako zvl. otisk. - Praha, vl.n. 1915. 34 s.

ÚKOLY a význam "České společnosti eugenické". - Revue v neuropsychopathologii, terapii, fyzikální medicíně, veřejné hygieně, lékařství sociálním, dědičnosti a eugenice. Vyšlo také jako zvl. otisk. - Třeboň, vl.n. 1915. 9 s.

1916

FILOSOF a psycholog O. Külpe. - Naše doba, roč. 23 (1916), č. 9, s. 650-660, č. 10, s. 749-760.

PÉČE o děti a mládež. - Naše doba, roč. 23 (1916), č. 5, s. 341-349, č. 6, s. 431-437. Vyšlo také jako zvl. otisk. - Praha, vl.n. 1916. 18 s.

VINCENC Zahradník. - Naše doba, roč. 23 (1916), č. 11, s. 833-847. Vyšlo také jako zvl. otisk. - Praha, vl. nákl. 1916. 12 s.

1917

PLATONOV nástupce v Akademii. - Listy filologické, roč. 44 (1917), seš. 1, s. 1-15, seš. 2, s. 81-95, seš. 3/4, s. 161-175. Vyšlo také jako zvl. otisk. - Praha, vl.n. 1917. 47 s.

PRVNÍ novočeské pojednání filosofické. - Česká Mysl, roč. 16 (1917), č. 5/6, s. 241-253.

ROZHLEDY psychologické. - Česká Mysl, roč. 16 (1917), č. 3/4, s. 178-200, č. 5/6, s. 274-290.

1918

JAN Kapras. - Paedagogické rozhledy, roč. 28 (1918), č. 1-3, s. 10-15.

PRVNÍ setkání. - Paedagogické rozhledy, roč. 28 (1918), č. 1-3, s. 174-175.

HESLA VE SLOVNÍCÍCH

PLATON. - Ottův slovník naučný. Díl 19. Praha, J. Otto 1902. S. 859-866. Vyšlo také jako zvl. otisk - Praha, vl. nákl. 1902. 8 s.

UMĚLECKÁ výchova - Stručný slovník paedagogický. Díl 6. - Praha, Ústřední spolek jednot učitelských 1909. S. 1931-1937. Vyšlo také jako zvl. otisk. - Praha, vl.n. 1909. 26 s.

ZKOUMÁNÍ dítěte. - Stručný slovník paedagogický. Díl 6. - Praha, Ústřední spolek jednot učitelských 1909. S. 2132-2138. Vyšlo také jako zvl. otisk. - Praha, vl.n. 1909. 8 s.

RECENZE

1890

Der BEGRIFF der Seele bei Plato. - Listy filologické, roč. 17 (1890), s. 296-297.

ČTVERO epiků Pinardových. - Listy filologické, roč. 17 (1890), s. 62-63.

D. Junia Juvenala satira desátá. - Listy filologické, roč. 17 (1890), s. 64-65.

O pořádku olyntshských řečí Demosthenových. - Listy filologické, roč. 17 (1890), s. 380-381.

ŠULC, Jan: Studie o Filokétu Aischylově, Euripidově a Sofoklově. - Listy filologické, roč. 17 (1890), s. 379-380.

1897

ARISTOTELOVA politika. - Listy filologické, roč. 24 (1897), s. 303-311.

NEUDERT, Jindřich: O některých pracích básnických, jichž středem jest císař Julian Apostata. - Listy filologické, roč. 24 (1897), s. 214-217.

ŠESTÁK, Petr: O podvrženosti Alkibiada. - Listy filologické, roč. 24 (1897) s. 134-136.

1901

KRACÍK, Jaroslav: O pravosti Platonova dialogu Hippias maior. - Listy filologické, roč. 28 (1901), seš. 1, s. 73 - 75.

1904

GRCE, F. - ČÁDA, F.: The University of Chicago. - Listy filologické, roč. 31 (1904), seš. 1, s. 43-48.

1905

HORNEFFER, Ernst: Platon gegen Sokrates. - Listy filologické, roč. 32 (1905), seš. 5, s. 379-381.

1908

EUKLIDOVY Základy (Elementa). - Listy filologické, roč. 35 (1908), seš. 3/4, s. 292-294.

JANÁČEK, J.: Srovnávací studie ethiky Platonovy a Aristotelovy. - Listy filologické, roč. 35 (1908), seš. 2, s. 156-158.

VALOUCH, Miloslav: Archimeda Syrakusského Počet pískový. - Listy filologické, roč. 35 (1908), seš. 1, s. 75.

1909

TREYBAL, Stanislav: Platonova noetika. - Listy filologické, roč. 36 (1909), seš. 2, s. 151 - 152.

1911

RITTER, Constantin: Platon, sein Leben, seine Schriften, seine Lehre. - Listy filologické, roč. 38 (1911), seš. 2, s. 131-133.

1913

KRAUS, Oskar: Platons Hippias Minor. - Listy filologické, roč. 40 (1913), seš. 6, s. 452-454.

1917

PHILODEMOS über die Götter. - Listy filologické, roč. 44 (1917), seš. 3/4, s. 281-283.

REDAKČNÍ PRÁCE

BRÁFOVA knižnice hospodářská. - Red. O. Sommer, F. Čáda, B. Tomsa. Praha 1935. I. 1.

ČESKÁ Mysl. - Red. od roč. 1 (1900) - roč. 16 (1917).

FILOSOFICKÁ bibliotéka. - Red.

OCHRANA mládeže. - Red. od roč. 1 (1911) - roč. 8 (1918).

PAEDAGOGICKÉ rozhledy. - Odb. red. od roč. 16 (1902/03) - roč. 27 (1913/14).

ÚVODY

FILOSOFICKÉ spisy Vincence Zahradníka. Sebral a úvodem opatřil F. Čáda. Praha, Akademie. Díl 1. 1907. 3 + 369 s. Díl 2. 1908. 406 + 3 s. Díl 3. 1915. 15 + 133 s. Díl 4. 1917. 6 + 203 s. Díl 5. 1918. 6 + 168 s.

HALL, Grainville Stanley: Vybrané stati pedopsychologické a pedagogické. Úvod naps. F. Čáda. - Praha, Dědictví Komenského 1906. 115 s.

SIKORSKIJ, Ivan A.: Vybrané stati paedopsychologické a paedopathologické. Sv. 3. Dítě. Úvod naps. F. Čáda. - Praha, Dědictví Komenského 1909. 157 s.

MATERIÁLY K ŽIVOTU A DÍLU

PERSONÁLIE

PEDAGOGICKÉ muzeum J.A. Komenského :S-29.

I./ Fotografie F. Čády.

II.-1 Vzpomínky syna F. Čády

II.-4 Rukopis projevu J. Dolenského k úmrtí F. Čády.

II.-5 Výstřižky z novin k úmrtí F. Čády.

IV.-1 Rukopisné zápisy z přednášek F. Čády z dějin psychologie od posluchače Ing. Němce 1916.

V Korespondence.

VI Poznámky k pozdějším studiím. dětech a jejich projeve.

VIII -IX O dětských kresbách.

X Slohové práce dětí, které studoval a jeho poznámky k nim.

ÚSTŘEDNÍ státní archiv:DM fascikl 6/1 č.j. 1608/1905, období 1901/1910, krabice 3497 O jmenování F. Čády mimořád. profesorem filosofie. Č.j. 28834/09, krabice 3498 Jmenování F. Čády řád. profesorem.

KNIHY

FRANTIŠEK Čáda. K padesátým narozeninám jeho napsal kruh přátel a ctitelů.- Časové otázky a rozpravy pedagogické, sv. 24. Praha, Dědictví Komenského 1915. 72 s.

ČLÁNKY

CHLUP, Ot.: Die Čechische Pädagogik. - Čechische Revue, roč. 1 (1907), s. 737.

PRAŽÁK, F.: Fr. Čáda. - Věstník USVU 1915. S.170-171.

TUMA, J.: Za Františkem Čádou.-Pedagogické rozhledy, roč. 29 (1919),
č. 1, s. 4-6.

KLÍMA, Jiří V.: Rukopisná pozůstalost univ. prof. dra Fr. Čády. - Pedagogické rozhledy, roč. 30 (1920), č. 1, s. 44 - 48.

CHLUP, Otakar: František Čáda. -Ve: Vývoj pedagogických ideí v novém věku.
Brno, Fil. fak. 1925. S.193 - 195.

PÍSECKÝ, F.: Fr. Čáda. - Naša škola 1926. S.239-241, 275-277.

CHLUP, O.: Čáda František. - Pedagogická encyklopedie. Díl I. Praha,
Novina 1938, s. 187-188.

KRÁL, J.: K 25. výročí úmrtí prof. Fr. Čády. - Česká Mysl, roč. 37
(1943), s. 155 - 157.

NOVÁK, B.: Čáda František. - Pedagogický slovník. Díl I. Praha, SPN 1965,
s. 38.

PŘÍHODA, Václav: František Čáda. - Československá psychologie, roč. 9
(1965), č. 4, s. 410-413.

ŠTRAUS, J.: Spolutvůrce naší vzdělanosti. K 50. výročí úmrtí F.Čády. -
Svobodné Slovo, roč. 24 (1968), 11. prosince, s.4.

REŠERŠE

PRÁCE prof. Fr. Čády o vývoji dětské řeči. - SPK Brno. 26 záz. n.

DISERTAČNÍ PRÁCE.

DRTINA, J.: Čádova noetika. - Disertační práce. Praha 1934.

O b s a h :

Dr. L. Kratochvíl: Postavení Františka Čády ve vývoji české pedagogiky	str. 2 - 11
Bibliografie díla:	
Knižní publikace	12 - 13
Články	13 - 18
Hesla ve slovnících	18
Recenze	18 - 19
Redakční práce	19 - 20
Úvoďy	20
Materiály k životu a dílu:	20 - 21

František Čáda - Výběrová bibliografie. - Sestavila Margita Krejčová prom. knih. - Hlavní redaktor dr. Pravoslav Hykeš. Vydala Státní pedagogická knihovna Komenského - nositel Řádu práce - ústřední pedagogická knihovna, Praha 1971.

22 pros. 1971

MZK-UK Brno

26.9956513